

භූදිත්වීම

සාම්ප්‍රදායිකව දේශගුණ ලක්ෂණ පදනම් කරගෙන ශ්‍රී ලංකාවේ භූමිය වියළි කලාපය හා තෙත් කලාපය යනුවෙන් කලාප දෙකකට බෙදා වෙන්කර තිබේ. මෙයින් වියළි කලාපය * වශයෙන් හඳුනා ගන්නා ප්‍රදේශය පැහැදිලි වියළි සංකූලයක් හා සාපේක්ෂ වශයෙන් තෙත් කලාපයට වඩා අඩු වර්ෂාපතනයක් ලබන කලාපයක් වේ. වියළි කලාපයේ සාමාන්‍ය වර්ෂාපතනය අඟල් 40-75 දක්වා (මි.මී.1000-1875) අගයක් ගනී.

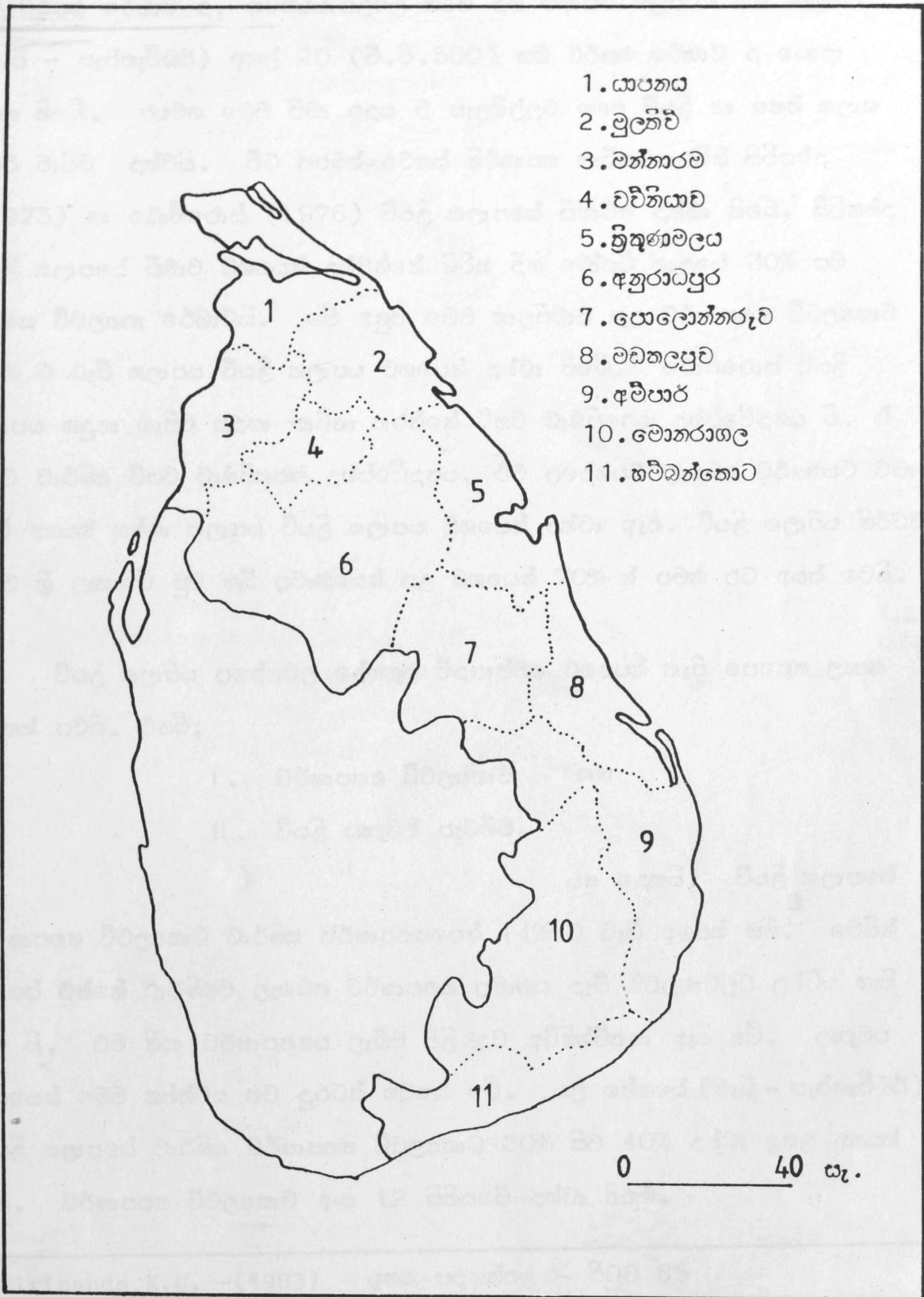
වියළි කලාපයේ සීමාවන් හඳුනා ගැනීම සඳහා විවිධ පුද්ගලයන් විවිධ නිර්ණායක ඉදිරිපත් කර තිබේ.² කුන් (1951), ඩේවිස් (1952) හම්බයිසාපිල්ලේ (1965) හා ජයමහ (1975) වැනි උගතුන් වියළි කලාපයේ සීමා දැක්වීමේදී වර්ෂාපතන ප්‍රමාණය සැලකිල්ලට ගෙන තිබේ. මෙයින් කුන් හා ඩේවිස් අඟල් 75 (මි.මී.1875) වාර්ෂික

* මෙම අධ්‍යයනයේදී වියළි කලාපය වශයෙන් අර්ධ දක්වන ලද්දේ යාපනය, වවුනියාව, මුලතිව්, මත්තරම, අනුරාධපුරය, ත්‍රිකුණාමලය, පොලොන්නරුව, මඩකලපුව, අම්පාර, මාණරාගල හා හම්බන්තොට යන පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක 11 ඇතුළත් වන ප්‍රදේශය යි. දත්ත ඉදිරිපත් කිරීමේ පහසුව සඳහා මෙම අර්ධ දැක්වීම උපයෝගී කරගනු ලැබිණ. ලෝක ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානය ද ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපය වශයෙන් සලකා ඇත්තේ මෙම පරිපාලන බෙදීම යි. (FAO -Report of the Irrigation Programme Review -Ceylon, 1962) වියළි කලාපයට ඇතුළත් වන දිස්ත්‍රික්ක අංක 1.1 සිතියම දක්වා ඇත.

1. Thambayahpillay, George - (1965) 'Dry Zone Climatology' - The Journal of the National Agricultural Society of Ceylon: Vol.2, No.1, 1965. පි. 2
2. Sirinanda, K.U. - (1983) 'Rainfall Variability Patterns and Agricultural Production in Sri Lanka' - Climate, Water and Agriculture in Sri Lanka. Edited by M.N. Yoshino, I. Kayane and C.M. Madduma Bandara. Institute of Geoscience, University of Tsukuba, Japan. පිටුව 83.

අංක 1.1 සිතියම :

ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්ලිත කලාපයට අයත්වන පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක.

සම වර්ෂණ රේඛාව ද, තම්බියාපිල්ලේ නිරිත දිග මෝසම් බලපවත් වන කාලයේ (මැයි - සැප්තැම්බර්) අඟල් 20 (මි.මි.500) සම වර්ෂණ රේඛාව ද යොදා ගෙන තිබේ. ජයමහ මෙම සීමා දෙක ම සැලකිල්ලට ගෙන වියළි හා තෙත් කලාප අතර මායිම දක්වයි. මීට තරමක් වෙතස් නිර්ණායක භාවිතා කරමින් සිරිතන්ද (1975) හා ඩොමීරොස් (1976) වියළි කලාපයේ සීමාවන් දක්වා තිබේ. සිරිතන්ද වියළි කලාපයේ සීමාව වශයෙන් දක්වන්නේ නිරිත දිග මෝසම් කාලයේ 30% සම වර්ෂණ විචල්‍යතා රේඛාවයි. මේ අනුව මෙම කාලසීමාව තුළ වර්ෂාපතන විචල්‍යතාව 30% ට වැඩි කලාපය වියළි කලාපය වශයෙන් දක්වා තිබේ. ඩොමීරොස් වියළි කලාපය හඳුනා ගැනීම සඳහා භාවිතා කරන්නේ විභව වාෂ්පීකරණ උත්ස්වේදනය යි. ඒ අනුව වාර්ෂික විභව වාෂ්පීකරණ උත්ස්වේදනය, එම ප්‍රදේශයට ලැබෙන වර්ෂණයට වඩා වැඩි අගයක් ගන්නා කලාපය වියළි කලාපය වශයෙන් දක්වා ඇත. වියළි කලාපීය නිර්වචන අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් දළ වශයෙන් 70% ක් පමණ ඊට අයත් වෙයි.

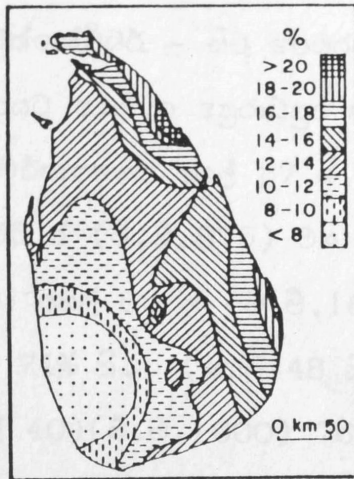
වියළි කලාපීය ප්‍රදේශවල දේශගුණ විද්‍යාත්මක වශයෙන් කැපී පෙනෙන ලක්ෂණ දෙකක් පවතී. එනම්;

- I. වර්ෂාපතන විචල්‍යතාව ඍන
- II. වියළි සතුටක් පැවතීම

යන දෙකයි. වියළි කලාපයේ වර්ෂාපතන විචල්‍යතාව වාර්ෂික වර්ෂාපතනයෙන් 14% ට වැඩි අගයක් ගනී. මෙයින් අදහස් වන්නේ වාර්ෂිකව ලැබෙන වර්ෂාපතන ප්‍රමාණය දැඩි විචලනාවලට ලක්විය හැකි බව යි. එම නිසා වර්ෂාපතනය ලැබීම පිළිබඳව අවිනිශ්චිතතා ඇති වේ. සතුටමය වශයෙන් මෙම තත්ත්වය තව දුරටත් වෙනස් වේ. යල් කන්නයේ (මැයි - සැප්තැම්බර්) වියළි කලාපයේ වාර්ෂික වර්ෂාපතන විචල්‍යතාව 30% සිට 40% දක්වා ඉහළ අගයක් ගනී. වර්ෂාපතන විචල්‍යතාව අත 12 සිතියමේ දක්වා තිබේ.

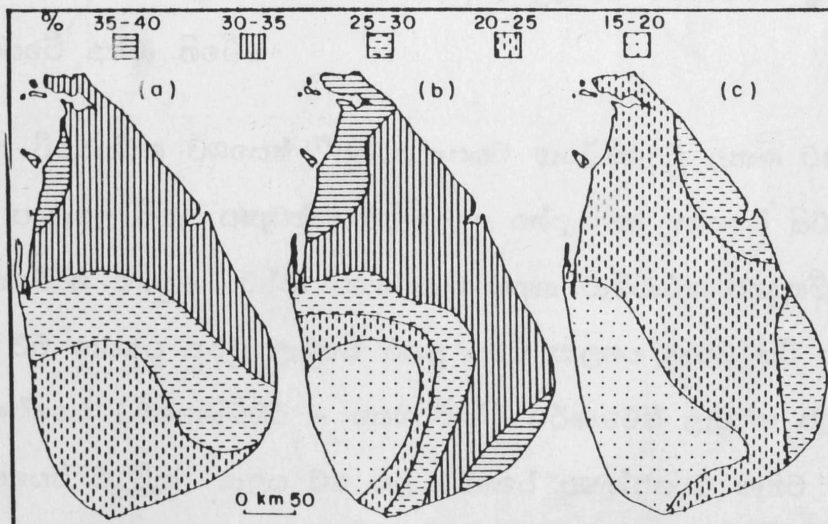
අංක 1.2 සිතියම:

1. වාර්ෂික වර්ෂාපතනයේ විචලනයා ප්‍රතිශතය:

2. සාතූමය වර්ෂාපතනයේ විචලනයා ප්‍රතිශතය:

- (a) - මාර්තු - අප්‍රේල්
- (b) - මැයි - සැප්තැම්බර්
- (c) - ඔක්තෝබර් - පෙබරවාරි

මූලය: Sirinanda, K.U. (1983)

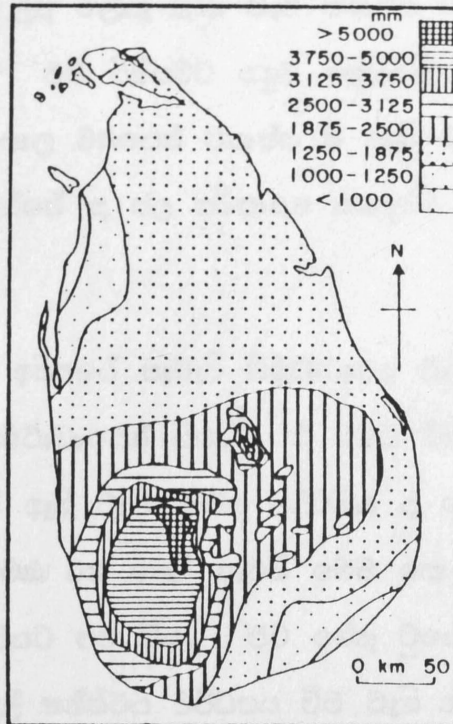
වියළි කලාපීය දේශගුණයේ පවත්නා තවත් වැදගත් ලක්ෂණයක් වන්නේ වියළි සතුටක් පැවතීම යි. වියළි කලාපයේ සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනයෙන් වැඩි ප්‍රතිශතයක් මහ කන්නය තුළ (ඔක්තෝබර් - සිට පෙබරවාරි දක්වා) ලැබේ. උදාහරණ වශයෙන් වියළි කලාපයට අයත්වන අනුරාධපුර කාලගුණ මධ්‍යස්ථානයේ වාර්ෂික වන සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය අඟල් 57 ක් (මි.මි.1425) වන අතර එයින් 62% ක් හෙවත් අඟල් 35 ක් (මි.මි.875) මහ කන්නයේ දී ලැබේ. මුතුණමලය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය අඟල් 65 ක් (මි.මි.1625) වන අතර එයින් මහ කන්නයේ ලැබෙන ප්‍රතිශතය 74% කි. (අඟල් 48 කි.(මි.මි.1200) මන්නාරම වාර්ෂික වර්ෂාපතනයෙන් (අඟල් 40)(මි.මි.1000) 76% ක් හෙවත් අඟල් 30 ක් (මි.මි.750) ක් ද, මහ කන්නයේදී ලැබේ. මේ අනුව වියළි කලාපීය ප්‍රදේශයන්ට වර්ෂයේ ඉතිරි මාස 7 ක කාලය තුළ (මාර්තු සිට සැප්තැම්බර්) ලැබෙනුයේ මුට වාර්ෂික වර්ෂාපතනයෙන් 20% - 30% අතර ප්‍රමාණයක් හෙවත් අඟල් 10-20 ක් (මි.මි.250 - 500) අතර අඩු වර්ෂාපතන ප්‍රමාණයක් පමණි. මේ නිසා එම කාලය වියළි කාලයක් වශයෙන් හැඳින්වීමට සිදුවේ.

සතුටමය වශයෙන් (යල හා මහ කන්න අනුව) ලැබෙන වර්ෂාපතන ප්‍රමාණයන් අතර 1.3 සිතියමේ දක්වා තිබේ.

දේශගුණ විද්‍යාත්මක වශයෙන් වියළි කලාපයට ආවේණික වූ ලක්ෂණ වන වර්ෂාපතන විචල්‍යතාව හා පැහැදිලි වියළි සතුටක් පැවතීම යන හේතු නිසා අතීතයේ සිට ම සම ප්‍රදේශවල කෘෂිකාර්මික කටයුතු පවත්වා ගෙන යාම සඳහා වාරිමාර්ග පහසුකම් සැපයීම අවශ්‍ය විය. එම කාර්යය කරනු ලැබුයේ එකල රටේ පාලනය භාරව සිටි රජවරුන් විසිනි. මහ කන්නයේ (ඔක්තෝබර් - පෙබරවාරි) වර්ෂාවෙන් ලැබෙන ජලය එක් රැස් කර විශේෂයෙන් ම වියළි කාලය වන යල් කන්නයේ ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා

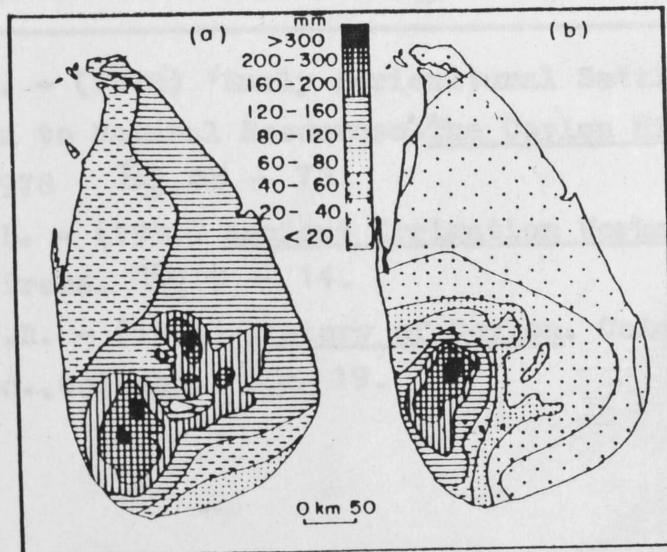
අංක 1.3 සිතියම:

1. ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය - මිලි මීටර්

2. වගා කන්න අනුව වර්ෂාපතන ව්‍යාප්තිය:

- (a) - මහ කන්නය
- (b) - යල කන්නය

මූලය: Sirinanda, K.U. (1983)

මෙම රජවරුන් විසින් ලොකු කුඩා වැව් රාශියක් ඉදි කරන ලදී. වියළි කලාපයේ අතිතයේ ආරම්භ කරන ලද ලොකු කුඩා වැව් ව්‍යාප්ත වී ඇති ආකාරය අත 1.4 සිතියමෙන් දක්වා ඇත. එම සිතියමට අනුව පැහැදිලි වන්නේ විශේෂයෙන් උතුරු මැද ප්‍රදේශවල වැව් විශාල වශයෙන් ව්‍යාප්ත වී ඇති බව යි. ශ්‍රී ලංකාවේ මුල්ම ජනාවාස ආරම්භ වී ඇත්තේ ද ජල සම්පාදන පහසුකම් සලසා ගත හැකි වූ ප්‍රදේශ ආශ්‍රයෙනි.⁴

වියළි කලාපයේ අතිතයේ පැවැති ශිෂ්ටාචාරය වාරිමාර්ග හා කෘෂිකාර්මික කටයුතු පදනම් කරගත් දියුණු ශිෂ්ටාචාරයක් විය.⁵ ඒ බවට වියළි කලාපය පුරා ව්‍යාප්ත වී ඇති දැනට තටඹුන් වී ගොස් ඇති වාරි මාර්ග පද්ධතිය ද වෙනත් තටඹුන් ද සාක්ෂි දරයි. 13 වන ශත වර්ෂය පමණ වන තෙක් පැවති මෙම සොහොනුවත් ශිෂ්ටාචාරය එතැන් සිට ක්‍රමයෙන් පරිහානි තත්ත්වයට පත් විය. ඊට හේතු වූයේ විදේශීය ආක්‍රමණ ඇති වීම, රටේ අභ්‍යන්තරික වියවුල් තත්ත්වය වර්ධනය වීම වැනි කරුණු ය.⁶ මේ හේතු නිසා වාරි මාර්ග පිළිබඳව පැවති පරිපාලන ක්‍රමයන්, අලුත්වැඩියා කටයුතුන් බිඳ වැටී එම වාරිමාර්ග ජරාවාස තත්ත්වයට පත් විය. වියළි කලාපයේ පැවතුනේ වාරිමාර්ග පදනම් කරගත් ශිෂ්ටාචාරයක් නිසා වාරිමාර්ග පද්ධතිය අඩපණ වීමත් සමඟ ම එම ශිෂ්ටාචාරයේ පරිහානිය ද ඇති විය. මේ හේතුවෙන් වියළි කලාපය තම රාජධානිය වශයෙන් තෝරා ගෙන සිටි සිංහල රජවරු ක්‍රමයෙන් එම රාජධානි තෙක් කලාපය දෙසට ගෙන ගිය හ. ඒ සමඟ ම

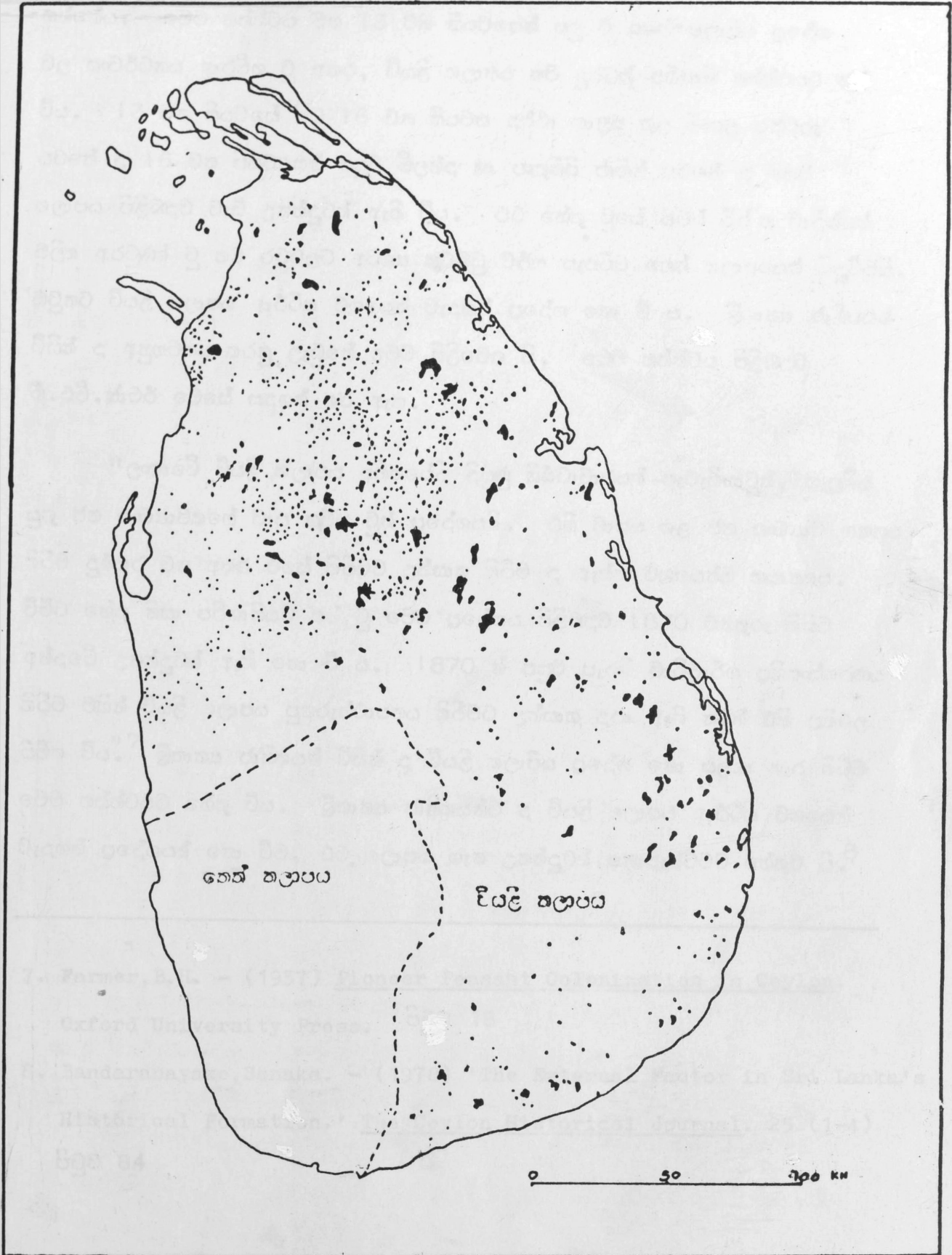
4. Perera, N.P. - (1978) 'Early Agricultural Settlement in Sri Lanka in Relation to Natural Resources'. The Ceylon Historical Journal. 25 (1-4) 1978 පිටු 58 - 73.

5. Brohier, R.L. - (1934) Ancient Irrigation Works of Ceylon. Vol. 1 Government Press. පිටු 9 - 14.

6. De Silva, C.R. - (1973) History of Ceylon. Colombo Apothecarie's Company Ltd., Colombo. පිටුව 19.

අංක 1.4 සිතියම:

ශ්‍රී ලංකාවේ විශේෂ කලාපයේ පුරාණ වැව්වල ව්‍යාප්තිය:

වියළි කලාපයේ ජීවත් වූ ජන සංඛ්‍යාව ද තෙත් කලාපය දෙසට ඇදී යාමට පටන් ගත්තේය. මෙම තත්ත්වය මත 13 වන සියවසේ පසු ව තෙත් කලාපය ප්‍රදේශ වල සංවර්ධනය ආරම්භ වූ අතර, වියළි කලාපය තව දුරටත් පරිහානි තත්ත්වයට පත් විය. 13 වන සියවසේ සිට 16 වන සියවස දක්වා කාලය තුළ සිංහල රජවරු යටතේ ද 16 වන සියවසේ පසුව ඕලන්ද හා පෘතුගීසි ජාතින් යටතේ ද තෙත් කලාපය පිළිබඳව වැඩි දුනන්දුවක් ඇති විය. ඊට හේතු වූයේ යටත් විජිත වාදිනිගේ මූලික අරමුණක් වූ තම රටවලට අවශ්‍ය කැබඹු වර්ග සැපයීම තෙත් කලාපයේ සිදුවීමයි. ඔවුන්ට වියළි කලාපය ආර්ථික වශයෙන් වැදගත් ප්‍රදේශ නො වී ය. මුහුණපා ජාතිකයන් විසින් ද අනුගමනය කරනු ලැබුණේ මෙම පිළිවෙත යි. මෙම තත්ත්වය පිළිබඳව ඩී.එම්.ජාමර් මෙසේ සඳහන් කර ඇත.

"ලංකාවේ වියළි කලාපය අතිතයේදී දියුණු ශිෂ්ටාචාරයක් පැවැතියාවූත්, සැලකිය යුතු ජන සංඛ්‍යාවකගේ වාස භවීය වූත් ප්‍රදේශයකි. එහි වාසය කළ ජන සංඛ්‍යාව ගතනය කිරීම දුෂ්කර වන අතර එසේ කිරීමට දුන්නාහ කිරීම ද ඇත්ත වශයෙන්ම භයානකය. විවිධ හේතු නිසා පරිහානියට පත් වූ මෙම ප්‍රදේශය පිළිබඳව 1870 වනතුරු කිසිම අන්දමේ දුනන්දුවක් ඇති නො වී ය. 1870 ත් පසුව පැරණි මාර්මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම මඟින් වියළි කලාපය පුනරුත්ථාපනය කිරීමට දුන්නාහ දරා ඇති තවුත් එහි ප්‍රතිඵල සීමිත විය".⁷ මුහුණපා ජාතිකයන් විසින් ද වියළි කලාපය ප්‍රදේශ නො සලකා හැර තිබීම මෙම තත්ත්වයට හේතු විය. මුහුණපා ජාතිකයන්ට ද වියළි කලාපය ආර්ථික වශයෙන් වැදගත් ප්‍රදේශයක් නො වීම, එම කලාපය ගැන දුනන්දුවක් නොදැක්වීමට හේතුව යි.⁸

7. Farmer, B.H. - (1957) Pioneer Peasant Colonization in Ceylon. Oxford University Press. පිටුව 18

8. Bandaranayake, Senaka. (1978) 'The External Factor in Sri Lanka's Historical Formation.' The Ceylon Historical Journal. 25 (1-4) පිටුව 84

මූෂාන්‍ය පාලකයන් අනුගමනය කළ කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තිවල ස්වභාවය තිසා තෙත් කලාපයේ වතු වගාව සිසුයෙන් වර්ධනය වූ අතරම වියළි කලාපයේ පැවති යැපුම් කෘෂිකර්මයේ සැලකිය යුතු දියුණුවක් ඇති නො වී ය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් තෙත් කලාපය හා වියළි කලාපය අතර අසමතුලිත වෘද්ධිය (Unbalanced Growth) තවදුරටත් වර්ධනය විය.

මූෂාන්‍ය යටත් විජිත ආණ්ඩුවේ කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති යටතේ තෙත් කලාපය ප්‍රදේශවල වතු වගාව දියුණු කිරීම පිළිබඳව වැඩි ප්‍රමුඛතාවක් ලැබුණි ද ඉතා ම ඉටු වශයෙන් ඇතැම් අවස්ථාවල වියළි කලාපය පිළිබඳව අවධානය යොමු විය. 1856 දී වාරිමාර්ග ආඥාපනත (Irrigation Ordinance) ප්‍රකාශයට පත් කිරීමෙන් කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයේ ඉතා වැදගත් අංශයක් වූ ජලය සැපයීම පිළිබඳ ප්‍රශ්න තිරාකරණය කිරීමට උත්සාහ ගනු ලැබිණ. 1859 - 1861 කාලයේ දී වාරිමාර්ග පරිපාලනය පිළිබඳව ඉදිරිපත් වූ ප්‍රතිසංස්කරණ වලින් තෙත් කලාපයේ පමණක් නොව වියළි කලාපයේ ද වාරිමාර්ග පහසුකම් සැපයීම ක්‍රමවත් කිරීමට මහත්සි ගෙන තිබේ. නිසියාකාර තවත්තුවක් සිදු නොවූ වැව් වල ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු ක්‍රමවත්ව පවත්වා ගෙන යාමේ අරමුණෙන් 1872 දී වී වගාව පිළිබඳ ආඥාව (Paddy Cultivation Ordinance) ප්‍රකාශයට පත් කළේ ය.⁹ මෙබඳු ක්‍රියා මාගියන් හොඳුවේ මුටු රට සඳහා ම වුවත් එමගින් වියළි කලාපය පිළිබඳව ද අතිශයින් අත්දැමින් හෝ බලපෑමක් ඇති විය.

18 වන සියවසේ අග භාගය වන විට එංගලන්තයේ සමාජ ආර්ථික හා දේශපාලනික තත්ත්ව වල විපර්යාසයක් ආරම්භ විය. මේ අනුව කලින් පැවති වැඩවසම් සමාජ ක්‍රමය වෙනුවට වඩා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රමයක් බිහි විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ශෝචි ජනතාව පත්තියක් වශයෙන් තහනම් සිටුවිය යුතු ය යන අදහස වර්ධනය විය.¹⁰

9. Bastiampillai, B. - (1969) 'The Revival Enterprise in Ceylon. 1870-1890' - The Journal of Ceylon Historical and Social Studies. Vol.10, 1969 . පිටුව 23

10. Farmer, B.H. - (1957) ඉහත සඳහන් කළ - පිටුව 26

මේ හේතුවෙන් මුහුණපත් යටත් විජිත පාලනයන්ට වියළි කලාපයේ ගොවි ජනතාව කෙරෙහි ද අවධානය යොමු කිරීමට සිදු විය. එම අවධානයේ එක් ශ්‍රියා මාභියක් වශයෙන් වියළි කලාපයේ තටඹුන් වී ගිය වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කොට ජනපදිකයන් පදිංචි කර වීම ඇරඹිණි. ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසයේ ප්‍රථම වතාවට 1891 දී කලාවැව යටතේ දැව්ඔ ගොවි පවුල් 26 ක් පදිංචි කරවීමෙන් ගොවි ජනපද ව්‍යාපාරය ආරම්භ විය.¹¹ ඊට පසුව වියළි කලාපයේ විවිධ ප්‍රදේශ වල තටඹුන් වී ගිය වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම මගින් ගොවි ජනපද ව්‍යාපාරයන් ආරම්භ කරන ලදී. මෙම ගොවි ජනපද ව්‍යාපාර බිහි වූයේ හුදාලා ප්‍රදේශවල කුඩා පරිමාණ ව්‍යාපාර වශයෙනි. විශාලත්වයෙන් අඩුවීමත්, සංඛ්‍යාවෙන් අඩු වීමත් නිසා මෙම ගොවි ජනපද ව්‍යාපාර වියළි කලාපයේ පැවැති කො දියුණු බව අඩු කිරීමට සමත් කො වී ය. මේ අතර ම මැලේරියා රෝගය පැතිරීම ද ගොවි ජනපද ව්‍යාපාරයට එල්ල වූ බලවත් තර්ජනයක් විය.¹²

1929 දී රජය මගින් රාජ්‍ය ඉඩම් ප්‍රතිපත්තිය යොදා බැලීම සඳහා පත් කරන ලද ඉඩම් කොමිසමේ වාර්තාවේ සඳහන් නිර්දේශ සැලකිල්ලට ලක් කරමින් පවතින අතරම, ලෝක ආර්ථික අර්බුදයේ ප්‍රතිඵල ද ශ්‍රී ලංකාවට තදින් ම බල පෑවේ ය. එමෙන් ම මැලේරියා වසංගතය ද සිඝ්‍ර ලෙස ව්‍යාප්ත විය. මෙම හේතු නිසා වඩාත් හානිකර ප්‍රතිඵල ඇති වූයේ ග්‍රාමීය දිලීරු ගොවීන්ට යි. එබැවින් රජයේ පුරෝගාමිත්වය යටතේ ගොවීන්ට ඉඩම් ලබා දී ඔවුන්ගේ තත්ත්වය වර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව වඩාත් ඉස්මතු විය.

11. Government of Ceylon. - (1893) Report of the Kalawewa Colonization Scheme. Sessional Paper No.1V of 1893

12. Farmer, B.H. -(1957). ඉහත සඳහන් කළ - පිටුව 34.

13. Farmer, B.H. -(1957) ඉහත සඳහන් කළ - පිටුව 38

එමෙන්ම 1931 දී ඩොනමෝර් ආණ්ඩු ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක වීම ආරම්භ වීමත් ඒ ආණ්ඩු ක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් අමාත්‍යාංශය පිහිටුවීමත් නිසා ඉඩම් ප්‍රතිපත්ති සාස් කිරීමේ බලය ශ්‍රී ලාංකිකයන් අතට පත් විය. මෙම හේතු වල ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් 1935 දී ඉඩම් සංවර්ධන පනත ඉදිරිපත් විය.¹³ මෙම පනතේ විධිවිධාන නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ ගොවි ජනපද ව්‍යාපාරය වේගවත් විය. ඊට හේතුව එම පනත යටතේ රජයේ පුරෝගාමීත්වයෙන් රජය සතු ඉඩම් ගොවීන්ට බෙදා දීමේ වැඩ පිළිවෙළක් හඳුන්වා දී තිබීම යි.

1931 ත් පසු කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපය ප්‍රදේශවල ගොවි ජනපද ව්‍යාපාර රාශියක් බිහි විය. 1950 ත් පසුව වියළි කලාපයේ සාම්ප්‍රදායික වශයෙන් පැවති ගොවි ජනපද ව්‍යාපාර වලට අමතරව බහු කායාර් සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රම ද ඇති විය.

ගොවි ජනපද ව්‍යාපාර ක්‍රියාත්මක වීම නිසා වියළි කලාපයේ පැවති තොදියුණු බව මූලාශ්‍රවලට අඩු වීමට පටන් ගත්තේය. ඩොනමෝර් ආණ්ඩු ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක වූ අවස්ථාවේ (1931) සිට මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය ආරම්භ වූ 1971 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ සංඛ්‍යා ලේඛන පරිණාම කිරීමෙන් මේ බව පැහැදිලි වේ. 1931 දී වියළි කලාපයේ ජීවත් වූ ජන සංඛ්‍යාව 731,892 කි. එම ජන සංඛ්‍යාව 1971 දී 2,479,801 දක්වා වර්ධනය වී ඇත. 1931 දී වියළි කලාපයේ ජනපද ව්‍යාපාර යටතේ පැවති කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්කර 118,438 ක් (හෙක්ටයාර 47,375) වූ අතර එම ප්‍රමාණය 1971 දී අක්කර 325,000 (හෙක්ටයාර් 130,000) දක්වා වර්ධනය විය. මේ නිසා තෙත් කලාපය හා වියළි කලාපය අතර අසමතුලිත වර්ධනය ක්‍රමයෙන්

13. Farmer, B.H. - (1957) ඉහත සඳහන් කළ - පිටුව 38

අඩුවීමට පටන් ගෙන ඇත. 1931 දී වියළි කලාපයේ ජීවත් වූ ජන සංඛ්‍යා ප්‍රතිශතය ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු ජන සංඛ්‍යාවෙන් 23% ක් පමණක් වුවත් එය 1971 දී 28% දක්වා වර්ධනය විය. එමෙන් ම 1931 දී ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගා කළ බිම් ප්‍රමාණයෙන් වියළි කලාපයට ඇතුළත් වූ ප්‍රතිශතය 33% ක් වූ අතර 1971 දී එය 60% දක්වා වර්ධනය වී තිබේ.

මහවැලි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක වන අවස්ථාව වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ ජල සම්පාදනය යටතේ වී වගා කළ ඉඩම් වලින් 66% ක් වියළි කලාපයේ පැවතුණි. එම කලාපයේ වී වගා කර තිබූ බිම් ප්‍රමාණයෙන් 73% ක් ලොකු හෝ කුඩා පරිමාණ වාරිමාර්ග යෝජනා ක්‍රම මගින් පෝෂණය විය.

වියළි කලාපීය ප්‍රදේශවල ගොවි ජනපද ව්‍යාපාර ආරම්භ වෙමින් පවත්නා කාල සීමාවේ දී ම එනම් 1960 දශකයේ මැද භාගයේ පමණ ශ්‍රී ලංකාවට ආර්ථික ප්‍රශ්න කිහිපයකට ම මුහුණ පෑමට සිදු විය. විදේශ විනිමය අර්බුදය හා ඒ නිසා පැන නැගුණ භෞමි ආයතන කිරීමේ දුෂ්කරතාවයන් රැකියා ශිඟය, විදුලිබල ශිඟය වැනි ගැටලු ආර්ථිකය තුළ කැපී පෙනෙන ලෙස වර්ධනය විය. එමෙන් ම මෙම ගැටලු වලට පිලියම් යෙදීම සඳහා ගොවි ජනපද ව්‍යාපාරයට කළ හැකි කායනි භාරය ද සීමා වී තිබුණි. එහෙයින් මෙඹිදු ගැටලු වලට පිලියමක් වශයෙන් විශාල පරිමාණ සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමයක අවශ්‍යතාව ඉස්මතු විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.

මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය වියළි කලාපීය ප්‍රදේශවල ජීව පෙර ආරම්භ කරන ලද ගොවි ජනපද ව්‍යාපාර හා බහු කායනි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමවලට වඩා වෙනස් ස්වරූපයක් ගනී. මහවැලි සංවර්ධන වැඩ සටහන ක්‍රියාත්මක වීමට පෙර ආරම්භ කරනු ලැබූ ගොවි ජනපද ව්‍යාපාර යටතේ කොහේ විට සිදු වූයේ නටඹුන් වී ගිය වැවක් ප්‍රතිසංස්කරණය කොට ඒ යටතේ වී වගාව දියුණු කිරීම යි. ශ්‍රී ලංකාවේ

වර්තමාන සමස්ත වී නිෂ්පාදනයෙන් 42% ක් ම ගොවි ජනපද ව්‍යාපාර යටතේ සංවර්ධනය කල ඉඩම් වලින් ලැබෙනුයේ මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි. පැරණි ගොවි ජනපද සැලසුම් අනුව එම ව්‍යාපාරවලට අයත් වූ භූමි ප්‍රමාණය සාපේක්‍ෂ වශයෙන් කුඩා භූමි ප්‍රමාණයක් වූ අතර ම එහි දී වී ගොවිතැන දියුණු කිරීම හැරුණු විට වෙනත් අරමුණු ප්‍රමුඛ නො වී ය.¹⁴

ඉඩම් අක්කර 900,000 කට (හෙක්ටයාර් 360,000) ජලය සැපයීමට යෝජිත වූ මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරයේ මුල් සැලැස්ම යටතේ ව්‍යාපාර ප්‍රදේශය උප කලාප 18 කට බෙදා තිබුණි. එම උප කලාප අතරින් පළමුවෙන් ම සංවර්ධන කටයුතු ආරම්භ වූයේ "එච්" කලාපය තුළ යි. එහි ජල සම්පාදනය කිරීමට අපේක්‍ෂිත අවත් ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්කර 71,000 ක් (හෙක්ටයාර් 28,400) විය. 1970 දී වැඩ කටයුතු ආරම්භ වූ "එච්" කලාපය 1978 දී කඩිනම් මහවැලි වැඩ සටහනට ඇතුළත් කරන ලදී. දැනට මෙම කලාපයේ සංවර්ධන කටයුතු සම්පූර්ණයෙන් ම අවසන් වී ඇත.

මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය පිළිබඳව අවධානය යොමු කරන විට එහි විශේෂ ලක්ෂණ කීපයක් ම සඳහා ගත හැකි ය. ව්‍යාපාර ප්‍රදේශයට ඇතුළත් වන භූමි ප්‍රමාණය සාපේක්‍ෂ වශයෙන් විශාල වීම එක් ලක්ෂණයකි. මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරයේ තවත් ලක්ෂණයක් වන්නේ එහි අරමුණු පුළුල් ක්‍ෂේත්‍රයක පැතිරී තිබීම යි. කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය විදුලි බල සංවර්ධනය, ජනාවාස සංවර්ධනය, පොදු පහසුකම් සංවර්ධනය, කාර්මික සංවර්ධනය, ධීවර සම්පත් සංවර්ධනය, වන සම්පත් සංවර්ධනය වැනි අංශ ගණනාවක් ම

14. Ellman, A.O -(ed) * (1976) Land Settlement in Sri Lanka:
1840 - 1975. Agrarian Research and Training Institute, Colombo.
පිටුව 11.

මහවැලි වැඩ සටහනට අයත් වේ. එමෙන් ම පැරණි ගොවි ජනපද ව්‍යාපාර ආශ්‍රිතව ඇති වූ දුර්වලතා සැලකිල්ලට ගෙන එබඳු අඩුපාඩු ඇති තො වන ආකාරයට සැලසුම් කර තිබීම ද විශේෂ කරුණකි.¹⁵ මෙබඳු ලක්ෂණ නිසා මහවැලි සංවර්ධන සැලැස්ම තුලනාත්මක ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන මුහුණුවරක් සහිත සැලැස්මක් වශයෙන් හැඳින්විය හැකි ය.

මෙම නිබන්ධනයෙන් උත්සාහ දරනු ලබන්නේ මහවැලි සංවර්ධන වැඩ සටහනේ පවත්නා තුලනාත්මක ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන මුහුණුවර ක්‍රියාත්මක මට්ටමේ දී කෙතෙක් දුරට දක්නට ලැබේ ද යන ගැටලුව විශ්ලේෂණය කිරීමට යි. මේ සඳහා මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය යටතේ මුලින් ම සංවර්ධන ආරම්භ වූ "එච්" කලාපය තෝරා ගන්නා ලදී. "එච්" කලාපය තෝරා ගැනීමට හේතු වූයේ මහවැලි වැඩ සටහන යටතේ සංවර්ධන කටයුතු මුලින් ම එම කලාපයේ ආරම්භ වීමත් දැනට සංවර්ධන කටයුතු අවසන් වී තිබීමත් ය. අනෙක් මහවැලි කලාප වල සංවර්ධන කටයුතු මෑතක දී ආරම්භ වූ අතර ඒවා නම් ම අවසන් වී නොමැත. ඒ නිසා "එච්" කලාපය තෝරා ගෙන එම කලාපයේ තුලනාත්මක ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක් මෙම නිබන්ධනයෙන් ඉදිරිපත් කෙරේ.

මහවැලි ව්‍යාපාරය යටතේ සංවර්ධනය කරන ලද "එච්" කලාපය උපකලාප 12 කින් සමන්විත ය. එයින් උපකලාප 7 ක් අලුතෙන් ම සංවර්ධනය කරන ලද ඉඩම් ඇතුළත් කලාප වන අතර, ඉතිරි කලාප 6 මහවැලි වැඩ සටහන ආරම්භ වීමට පෙර සිට ම ගොවි ජනපද ව්‍යාපාර වශයෙන් පැවති ප්‍රදේශ ය. මහවැලි වැඩ සටහන යටතේ ජලය සැපයීම මඟින් එම කලාපයට ඇතුළත් වන පැරණි ජනපද ව්‍යාපාරවල

#5.F.A.O / UNDP - (1969) Mahaweli Ganga Irrigation and Hydropower Survey, Ceylon. Final Report - vol.1 (General).
Government of Ceylon. පිටුව 5.

ඉඩම් ද සංවර්ධනය කරන ලදී. මෙම අධ්‍යයනයේදී විශේෂ අවධානය යොමු වූයේ අලුතෙන් ම සංවර්ධනය කරන ලද කලාප වන එව්₁, එව්₂, එව්₃, එව්₄, එව්₅, එව්₆, එව්₇ හා එව්₉ යන උපකලාප වලට යි.

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ක්ෂේත්‍රීය සමීක්ෂණ මගින් දත්ත රැස් කිරීමේ දී "එව්" හා "එව්₂" කලාප අධ්‍යයන ප්‍රදේශ වශයෙන් තෝරා ගනු ලැබිණි. එම කලාප දෙක "එව්" කලාපය තුළ ද පළමුවෙන් ම සංවර්ධනය කරනු ලැබූ ප්‍රදේශ වීම ඊට හේතුව යි.

1.2. ක්‍රම වේදය:

මෙම නිබන්ධනය සඳහා අවශ්‍ය දත්ත අවස්ථා දෙකක් යටතේ එක් රැස් කළෙමි. පළමු වන අවස්ථාවේ දී 'එව්' කලාපය සමස්තයක් වශයෙන් ගෙන, එහි ඇති වී තිබෙන සංවර්ධනය වීම සා බැලීම සඳහා අවශ්‍ය දත්ත රැස් කළෙමි. මෙම දත්ත රැස් කිරීමේ දී මහවැලි ව්‍යාපාරය යටතේ අලුතෙන් ම සංවර්ධනය කරනු ලැබූ සංවර්ධන ප්‍රදේශය සැලකිල්ලට ගනිමි. මෙම සංවර්ධන කලාපය තේව්‍යාසික ව්‍යාපාර කළමනාකාර කොට්ඨාශ තුනකට බෙදා තිබේ. එම කලාප තුන නම් ගල්නෑම, තඹුන්තේගම සහ තොට්ටියාගම යි. මුල් අවස්ථාවේ මෙම කලාප තුනේ තේව්‍යාසික ව්‍යාපාර කළමනාකාර කාර්යාල වලින් අලාල දත්ත රැස් කළෙමි. ඊට අමතරව තේව්‍යාසික ව්‍යාපාර කළමනාකරුවන් හා නියෝජ්‍ය තේව්‍යාසික ව්‍යාපාර කළමනාකරුවන් (ප්‍රජා සංවර්ධන, කෘෂිකම් සහ අලෙවි) සමඟ සාකච්ඡා කිරීමෙන් තොරතුරු රැස් කර ගිනිමි. මෙම දත්ත හා තොරතුරු මත "එව්" කලාපයේ සමස්ත සංවර්ධනය පිළිබඳව විවරණයක් කළෙමි.

දත්ත රැස් කිරීමේ දෙ වන අවස්ථාවේ දී 'එව්' කලාපයේ ඇති වූ සංවර්ධනය සියුම් ලෙස විග්‍රහ කර බැලීම සඳහා අවශ්‍ය දත්ත රැස් කළෙමි. ඒ සඳහා අධ්‍යයන

ප්‍රදේශය වශයෙන් 'එච්' කලාපයේ අලුතෙන් ම සංවර්ධනය කරන ලද කලාපයට ඇතුළත් වන 'එච්' 1, 'එච්' 2, 'එච්' 4, 'එච්' 7, හා 'එච්' 9 යන කලාප වලින් 'එච්' 1 හා 'එච්' 2 යන කලාප දෙක තෝරා ගනිමි. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය වශයෙන් මෙම කලාප දෙක තෝරා ගනු ලැබුයේ මහවැලි සංවර්ධන වැඩ සටහන යටතේ සංවර්ධනය කරන ලද මුල්ම සංවර්ධන කලාප මෙම කලාපයන් වීම නිසා ය. මෙම කලාප දෙක කොට්ඨාශ කළමනාකාර බල ප්‍රදේශ තුනකටත්, (ගල්තැව, මීගලැව, කලකුට්ටිය) ඒකක කළමනාකාර ප්‍රදේශ 22 කටත් බෙදා තිබේ. මෙම කලාප වල සංවර්ධන කටයුතු මෙහෙයවන හා ඒවා භාරව සිටින කොට්ඨාශ කළමනාකරුවන් හා ඒකක කළමනාකරුවන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීම මගින් අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා ගනිමි. ඒ සමඟ ම එම කාර්යාල වල වාර්තා වී ඇති තොරතුරු ද රැස් කළෙමි.

සංවර්ධන කටයුතු මෙහෙයවන නිලධාරීන්ගෙන් ලබාගත් තොරතුරු වලට අමතරව, සංවර්ධන ව්‍යාපාරයේ ප්‍රතිලාභ ලබන ගොවීන්ගෙන් ද තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා ස්තෘත සසම්භාවී නියදි ක්‍රමය (Stratified Random Sample) යටතේ ජනපදිකයන්ගෙන් නියදි තෝරා ගනිමි. 'එච්' 1, හා 'එච්' 2 දූප කලාපවලට අයත් වන ගල්තැව කොට්ඨාශයේ ගම්මාන 20 ක් ද කලකුට්ටිය කොට්ඨාශයේ ගම්මාන 21 ක් ද, මීගලැව කොට්ඨාශයේ ගම්මාන 23 ක් ද පවති. කොට්ඨාශ තුන ම නියෝජනය වන පරිදි එක් කොට්ඨාශයකින් එක් ගම්මානය බැගින් ගම් තුනක් සසම්භාවී ලෙස තෝරා ගනිමි. එසේ තෝරා ගනු ලැබුයේ ගල්තැව කොට්ඨාශයේ කන්තරගම, කලකුට්ටිය කොට්ඨාශයේ පුදුර්ගතගම හා මීගලැව කොට්ඨාශයේ පහලගම යන ගම්මාන තුන යි. මෙම ගම්මාන තුනේ 1985 වර්ෂය අවසානයට පදිංචිව සිටි පවුල් සංඛ්‍යාවෙන් 25% ක සරල සසම්භාවී නියදි තෝරා ගනිමි. ඒ අනුව ලැබුණ නියදියේ භාග්‍යවය පහත දැක්වේ.

අංක 1.1 වගුව

අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගත් නියෝජ්‍යයන්:

කොට්ඨාශය	ගම්පාතය	පදිංචි පවුල් සංඛ්‍යාව	නියෝජ්‍යයන් වූ පවුල් සංඛ්‍යාව
ගල්කුඩුව	කන්තරගම	130	32
කලකුට්ටිය	සුදර්ශනගම	137	34
මීගලුව	පහලගම	56	14
එකතුව		323	80

තෝරා ගනු ලැබූ මෙම ගොවි පවුල් 80 වෙත විස්තරාත්මක ප්‍රශ්නාවලි ඉදිරිපත් කර අවශ්‍ය තොරතුරු රැස් කර ගනිමි. ප්‍රශ්නාවලිගත් මගින් ජනපදිකයන් ගෙන් තොරතුරු ලබා ගැනීමෙන් අපේක්ෂා කළේ සංවර්ධන ව්‍යාපාරයේ ප්‍රතිලාභ භුක්තිවිදින ජනපදිකයන්ට, එම සංවර්ධනය බලපා ඇති ආකාරය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට යි.

1.3 පරිච්ඡේද සකැස්ම :-

මෙම නිබන්ධනය පරිච්ඡේද හයකින් සමන්විත වේ.

පළමු වන පරිච්ඡේදයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපීය ප්‍රදේශවල නූතන සංවර්ධනය පිළිබඳව විග්‍රහ ඉදිරිපත් කෙරේ. මෙහි දී වියළි කලාපීය සංවර්ධනයේ දී ශෝචනීය ජනපද ව්‍යාපාර හා බහු කායනී සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමවලින් සිදු වී ඇති කායනී භාරය ඇගයුම් කෙරෙනු ඇත.

දෙවන පරිච්ඡේදය වෙන් වන්නේ මහවැලි සංවර්ධන සැලැස්ම තුලකාර්මක ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන සැලැස්මක් වශයෙන් හැඳින්විය හැකි ද යන කරුණු විශ්ලේෂණය කිරීමට යි. මහවැලි සංවර්ධන සැලැස්ම සැලකිල්ලට ගෙන එයින් විද්‍යාමාන වන තුලකාර්මක ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන මුහුණුවර මෙහි දී ඉදිරිපත් කෙරේ.

තුන් වන පරිච්ඡේදයේ ඉදිරිපත් කෙරෙන්නේ 'එච්' කලාපයේ සංවර්ධන සැලැස්ම අනුව විද්‍යාමාන වන තුලකාර්මක ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන රාමුවයි. මෙම පරිච්ඡේදයේ දී 'එච්' කලාපීය සංවර්ධන සැලැස්මෙන් විද්‍යාමාන වන තුලකාර්මක ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති දර්ශ වශයෙන් විස්තර කෙරේ.

'එච්' කලාපීය සංවර්ධන සැලැස්මට ඇතුළත් වූ තුලකාර්මක ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති කෙතෙක් දුරට ක්‍රියාත්මක වී තිබේ දැයි හතර වන පරිච්ඡේදයේ දී විමර්ශනය කෙරේ. මෙහි දී ක්ෂේත්‍රීය දත්ත උපයෝගී කර ගනිමින් 'එච්' කලාපයේ සංවර්ධනය පිළිබඳව ඇගයුමක් ඉදිරිපත් කරනු ඇත.

පස් වන පරිච්ඡේදයේ දී 'එච්' කලාපයේ තුලකාර්මක ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයක් ඇති නො වීමට හේතු විශ්ලේෂණය කෙරේ.

ස වන පරිච්ඡේදය නිබන්ධනයේ නිගමන හා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමට වෙන් වන අතර එහි දී 'එච්' කලාපයේ තුලකාර්මක ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයක් ඇති කළ හැකි ආකාරය විමසීමට ලක් කෙරේ.